

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของเสียงสระและความหมายของคำซ้ำ

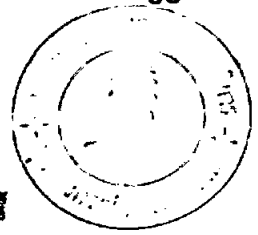
4.1 ความหมายของคำซ้ำ

คำซ้ำในภาษาไทยมีความหมายได้หลายความหมาย แต่จะความหมายอาจใช้การซ้ำที่มีรูปแบบเฉพาะรูปเดียว หรือใช้หลายรูปแบบก็ได้ ในทางกลับกันความหมายต่างกันอาจใช้รูปแบบเดียวกันก็ได้ ในบทนี้จะกล่าวถึงความหมายของคำซ้ำที่มีรูปเป็นสองพยางค์ อาจกล่าวอย่างกว้าง ๆ ได้ว่า คำซ้ำดังกล่าวมีความหมายอยู่ 6 ความหมาย คือ

4.1.1 ความหมายที่แสดงถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่งของหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึง
ในทางไม่สู้จะดีเท่าใดนัก ประโยคที่มีคำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้มักเป็นประโยคไม่เริ่ม (non-initiating sentence) ซึ่ง ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์¹ ได้อธิบายไว้ว่า ประโยคไม่เริ่มมี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นประโยคใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้จะต้องใช้เป็นประโยคตาม ลักษณะที่สองเป็นประโยคที่ใช้เริ่มต้นบทสนทนาได้ แต่ต้องใช้ในสถานการณ์พิเศษ เช่น ในสถานการณ์ซึ่งเรากำลังพูดถึงหรือทำสิ่งที่เราสามารถรับรู้กันได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รส ได้สัมผัส โดยที่ไม่ต้องเอ่ยถึงสิ่งที่พูดหรือทำ หรือในสถานการณ์ซึ่งผู้พูดพูดถึงสิ่งที่พูดค้างกันไว้ หรือ เคยพูดถึงมาก่อนแล้ว หรือในสถานการณ์ซึ่งผู้พูดพูดถึงสิ่งชั่ว ๆ ก็นอยู่

สรุปได้ว่าประโยคที่มีคำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้จะทำให้ทราบว่าต้องมีผู้อื่นพูดมาก่อน หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องพูดโดยใช้คำซ้ำแบบนี้ซึ่งมักจะแสดงถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่งของหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึงในทางไม่สู้จะดีเท่าใดนัก ดังจะแยกออก เป็นประเภทย่อยต่อไปนี้ คือ

¹วิจิตร ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520), หน้า 14-15

4.1.1.1 แสดงการคัดค้านหรือไม่เห็นด้วย เช่น

ก. คืออะไรกัน ไม่เห็นสนุกเลยหนึ่งเรื่องนี้

(หมวดคำกริยาอาการ)

ข. จะขงเขียนไปทำไม ไม่มีประโยชน์หรอก

(หมวดคำกริยาอาการ)

จากตัวอย่างในประโยค ก. แสดงให้เห็นว่าต้องมีผู้อื่นกล่าวถึง ภาพยนตร์เรื่องที่ถูกกล่าวถึงว่าดีหรือสนุก แต่ผู้พูดไม่เห็นด้วยจึงพูดประโยคดังกล่าวโดยใช้ คำซ้ำว่า คือ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องนี้ในทางไม่ สุจริต ส่วนตัวอย่างในประโยค ข. แสดงว่า ต้องมีผู้ใดผู้หนึ่งกำลังเขียนหนังสืออยู่ แต่ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับการกระทำเช่นนั้นจึงได้พูดโดยใช้คำซ้ำว่า ขงเขียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติ หรือความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อการกระทำนั้นในทางไม่สุจริตเท่าใดนัก คือไม่เห็นด้วยกับการกระทำเช่นนั้น

4.1.1.2 แสดงให้เห็นว่าสิ่งของหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึงไม่เป็นที่น่าสนใจหรือไม่มีความสำคัญ

ควายหมายแบบมีสำหรับผู้พูดแต่ละคนอาจมีน้ำหนักต่างกัน กล่าวคือบางคนอาจพูดโดยมีน้ำหนักของความหมายค่อนข้างน้อยหรือน้อยมาก คือไม่ค่อย สนใจ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความหมายที่แสดงถึงความไม่สนใจหรือเอาใจใส่เท่าใดนัก เช่น

ก. คิดแค่นี้ไปทำไม กับคำพูดพล่อย ๆ ของคนธรรมดา

(หมวดคำกริยาอาการ)

ข. ต้องหึ่งให้ทำไม ราชวัลนะ ฉันไม่ยากได้หรอก

(หมวดคำกริยาอาการ)

4.1.1.3 แสดงความไม่พอใจหรือโกรธ เช่น

ก. จะมาบอกได้ ยังใจว่า ลืม เลอม หังไม่ขึ้น

(หมวดคำกริยาอาการ)

ข. ทงทง เรื่องไหนก็ไม่ให้ไปสุนะ ต้องอยู่เพ้าบ้าน

เข้าใจมั๊ย (หมวดคำนาม)

4.1.1.4 แสดงการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ เช่น

ก. ทำไมต้องบังคับใช้คดี ก็อยากเอามาให้ใช้เองนี่
มันหายไปแล้วก็แล้วกัน ไปซี (หมวดคำกริยากรรม)

ข. ขอเรียกอะไรกันชั้นไม่เคยมี (หมวดคำนาม)

4.1.1.5 แสดงความตลก เหมียตหยามหรือประชดประชันเขาจะเย้ย

เช่น

ก. ผู้หญิงคนนั้นระริเขาไม่ได้อีกเรียกอะไรอะไรทรอก
แต่สิมเล่น ๆ เท่านั้นเอง (หมวดคำกริยากรรม)

ข. จะขยงทำอะไรก็ทำไมสิถ้ามีปัญญาทำได้ ฉันจะได้หนึ่ง
เล่นสบาย ๆ มั่ง (หมวดคำกริยากรรม)

คำซ้ำที่มีความหมายดังกล่าวข้างต้นนี้มักอยู่ในหมวดคำกริยา¹ หมวดคำกริยาวิเศษณ์ หรือหมวดคำนาม ที่อยู่ในหมวดคำอื่น เช่น หมวดคำบุพบทหรือหมวดคำแสดงจำนวนนับก็พอมีอยู่บ้าง แต่ก็ เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

4.1.2 ความหมายที่เป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักให้มีมากขึ้น

หมายถึงคำซ้ำที่เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายเกี่ยวกับการเน้น, ย้ำ หรือ เพิ่มน้ำหนักของความหมายของพยางค์หลักให้มีมากขึ้น มักเกี่ยวกับลักษณะหรืออาการของสิ่งของหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึงโดยผู้พูดใช้ดาเป็นเครื่องรับสื่อ ดังตัวอย่าง เช่น

ก. เกือบจำมารศรีไม่ได้แน่ะ เดี๋ยวนี้อ้วน ผละ ผละ ผละ ผละ ผละ ผละ
(หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

ข. เกือบจำมารศรีไม่ได้แน่ะ เดี๋ยวนี้อ้วน ผละ ผละ ผละ ผละ ผละ ผละ
(เน้นน้ำหนักให้เห็นถึงลักษณะของมารศรีว่า อ้วนมาก โดยใช้คำซ้ำว่า ผละ ผละ แทนคำว่า ' มาก '

¹ คำซ้ำที่อยู่ในหมวดคำกริยานี้มีทั้งที่เป็นกริยากรรม กริยากรรม และกริยาวิเศษณ์

คำซ้ำที่มีความหมายดังกล่าวนี้มักอยู่ในหมวดคำกริยากรรรม หรือ
หมวดคำกริยาวิเศษณ์ หรือหมวดคำคุณศัพท์เท่านั้น

4.1.3 ความหมายที่เป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักที่เกี่ยวข้องกับปริมาณ หมายถึงคำซ้ำที่เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายที่เกี่ยวกับปริมาณหรือจำนวนที่มีมากขึ้น มักเป็น เรื่องเกี่ยวกับเสียงซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเสียงที่ค่อนข้างดัง เอะอะ เป็นที่น่ารำคาญ ซึ่งผู้พูดใช้หูเป็นเครื่องรับสื่อ ดังตัวอย่าง เช่น

ก. เธอใช้มือกวาดของบนโต๊ะตกลงเสียงดัง เปรี๊ยะ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

ข. เธอใช้มือกวาดของบนโต๊ะตกลงเสียงดัง เปรี๊ยะปร่า
(เน้นปริมาณ คือจำนวนครั้งของ เสียงที่ดังว่าหลายครั้งหรือมีหลายเสียง)

คำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้มักเป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeic words) และอยู่ในหมวดคำคุณศัพท์ กริยากรรรม และกริยาวิเศษณ์

4.1.4 ความหมายที่เป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักโดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงความหมายของพยางค์หลักไปบ้างเล็กน้อย ตัวอย่าง เช่น คำว่า ช่อง กับ ช่องแย่ง ในประโยคต่อไปนี้

ก. เขาเดินช่องเข้ามาในห้อง (หมวดคำกริยาวิเศษณ์) หมายถึงอาการที่เดินโดยใช้ปลายเท้าจรดลงเบา ๆ เพื่อมิให้มีเสียงซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ปกติ

ข. เขาเดินช่องแย่งเข้ามาในห้อง หมายถึงอาการที่เดินในลักษณะที่ไม่ปกติเพราะไม่ถนัดหรือแข็งแรง

คำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้มีทั้งที่บอกลักษณะ เกี่ยวกับเสียงหรืออาการ มักเป็นคำที่อยู่ในหมวดคำกริยากรรรม หมวดคำกริยาวิเศษณ์ หรือหมวดคำคุณศัพท์

4.1.5 ความหมายที่บอกลักษณะเกี่ยวกับเสียงโดยใช้หูเป็นเครื่องรับสื่อ
หมายถึงคำซ้ำที่มีความหมายเกี่ยวกับเสียงซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1.5.1 เสียงที่มีลักษณะไม่ดังมากนัก ตัวอย่างเช่น

- ก. เฮอร์ริงเพลงหญิงหญิงในลำคอ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
- ข. ผนคคดั่งเปาะแปะ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.5.2 เสียงที่มีลักษณะค่อนข้างดัง เป็นที่น่ารำคาญ ตัวอย่างเช่น

- ก. หอครูไม่อยู่ทวักเก็ก ๆ ก็ส่งเสียงให้จ๊อกแจ๊กไปหมด (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
- ข. ใครทำอะไรเสียงดั่งไฉ่ฉ่างอยู่ในครัวนะ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

คำซ้ำที่มีความหมายเกี่ยวกับเสียงนี้จะ เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติและมักอยู่ในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ หมวดคำกริยาอาการ หรือหมวดคำคุณศัพท์

4.1.6 ความหมายที่นอกลักษณะเกี่ยวกับอาการลักษณะท่าทาง หรือแสง โดยใช้ตาเป็นเครื่องรับสื่อ หมายถึงคำซ้ำที่มีความหมายเกี่ยวกับอาการ ลักษณะ ท่าทาง หรือแสง โดยใช้ตาเป็นเครื่องรับสื่อ ซึ่งอาจแยกเป็นลักษณะย่อย ๆ ดังนี้

4.1.6.1 อาการที่ไม่อยู่นิ่งหรือคงที่มีการเคลื่อนไหวไปมาในลักษณะที่ไม่เป็นปกติสุข เช่น

- ก. เขาทำจุมูกุดก็คอย่างสงสัยอะไรบางอย่าง (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
- ข. เด็กคนนั้นหลับใจกงงอยู่น เก้าอี้นะ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.2 อาการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว เช่น

- ก. จู่ ๆ วิทยาก็หล่นผลันออกไป (หมวดคำกริยาอาการ)
- ข. อย่าหันหัน นัก ซี ฟัง สั้น ก่อน (หมวดคำกริยาอาการ)

4.1.6.3 อาการเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างช้า เช่น

- ก. เขาเป็นคนทำอะไรง่วงง่วนน่าเบื่อ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
 ข. อย่างัวเดินอืดอ้ายอยู่เลย ไปเร็ว ๆ เข้าและะ
 (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.4 ลักษณะท่าทางที่มีลักษณะกบฏ ไม่เป็นที่เปิดเผยชวนให้สงสัย

- เช่น
 ก. สองคนนั้นพูดขบถอะไรกันก็ไม่รู้ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
 ข. สมชายเป็นอะไรไปกระทำทางล่อกลล่อกล่อก
 (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.5 ลักษณะท่าทางที่ไม่เอาจริงเอาจัง รวมทั้งสิ่งที่มีปริมาณน้อย

- เช่น
 ก. ฉันไม่ชอบคนที่ทำอะไรทะเลาะทะเละ (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
 ข. มีพญ่าขึ้นอยู่พร้อมแตรในสนาม (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.6 ลักษณะท่าทางที่ไม่อยู่ในสภาพปกติหรือมีความวุ่นวาย เช่น

- ก. ผู้หญิงเงอะงะคนนั้นจะไปไหนก็ไม่รู้ (หมวดคำคุณศัพท์)
 ข. เขารู้สับสนง่วนจนไม่อยากเห็นหน้าใคร ๆ
 (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.7 ลักษณะท่าทางที่น่ารักน่าเอ็นดู เช่น

- ก. เด็กหน้าตาจิ้มกวนนั้นเป็นลูกใครกันนะ (หมวดคำคุณศัพท์)
 ข. สองคนนั้นคุยอะไรกันจึ้งจึ้ง (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)

4.1.6.8 แสงที่มีลักษณะไม่สว่างมากนัก เช่น

- ก. คืนนี้ท้องฟ้ามีดาวสลับไปหมดน่าดูจริง (หมวดคำกริยาวิเศษณ์)
 ข. เธอเห็นแสงไฟแวบมาจากหมู่บ้านริมทะเลไหม
 (หมวดคำกริยากรรวม)

คำซ้ำที่มีความหมายดังกล่าวนี้จะ เป็นคำอยู่ในหมวดคำกริยาวิเศษณ์
หมวดคำกริยาอาการ และหมวดคำคุณศัพท์

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของเสียงสระและความหมายของคำซ้ำ

เมื่อพิจารณาความหมายของคำซ้ำตามที่กล่าวมาข้างต้นในแง่ความสัมพันธ์
กับรูปแบบของเสียงสระที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ ๓ แล้ว เราอาจจัดกลุ่มความสัมพันธ์
ดังกล่าวได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.2.1 กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายแบบที่ 1 กับคำซ้ำ
ที่รูปแบบของเสียงสระเป็นแบบที่ 1 คือไม่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์
ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง คำซ้ำแบบนี้สระในพยางค์หลักจะเป็นสระใดก็ได้ แต่สระในพยางค์
ซ้ำจะต้องเป็นสระใดสระหนึ่งในสระต่อไปนี้ คือ สระกลาง-กลาง /ɤ/ สระหน้า-ต่ำ
/ɛ/ หรือสระหลัง-กลาง-สั้น /ɛ̃/ ตามด้วยพยัญชนะนาสิก /ŋ/ คำซ้ำแบบนี้จะมีความ
หมายแบบที่ 1 (ในข้อ 4.1.1) คือมีความหมายที่แสดงถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่งของ
หรือบุคคลต่าง ๆ ในทางไม่สู้จะดีเท่าใดนัก อาจแสดงการคัดค้านหรือไม่เห็นด้วย
แสดงให้เห็นว่าสิ่งหรือบุคคลนั้นไม่เป็นที่น่าสนใจหรือไม่มีความสำคัญ¹ แสดงความดูถูก
เหยียดหยาม หรือประชดประชัน เขาะเขี้ย เช่น คำว่า กี้แฉ /di̯ d̯æ̯/ คิดเค็ด
/khít khít/ ทงทัง /nǎ̯ŋ nǎ̯ŋ/

4.2.2 กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายแบบที่ 2 กับคำซ้ำ
ที่รูปแบบของเสียงสระที่เป็นแบบที่ 2 คือแบบที่สระในพยางค์ที่ 1 และ 2 เป็น สระหลัง-
สระหน้า หรือสระสูงหรือกลาง-สระต่ำ เช่น กี้ก้าว /ki̯w káaw/ คำซ้ำแบบนี้คือ

¹ คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระแบบที่ 1 และมีความหมายเกี่ยวกับทัศนคติใน
ทางที่ไม่ดีของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ นี้ ผู้ที่มีความเห็น เช่นนี้ เป็นคนแรก คือ
สุภาพร สักกะนิยนาวิณ ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "คำซ้ำอุจจารณวิลาส : อีกแง่
หนึ่งของระบบเสียงและระบบความหมายในภาษาไทย" (ดูหน้า ๓๒-๓๓)

คำซ้ำที่มีความหมายที่ 2-6 (ในข้อ 4.1.2 - 4.1.6) ความหมายที่ 2-6 นั้น

เมื่อพิจารณาแล้วก็เห็นว่ามีความหมายร่วมกัน คือ เป็นความหมายที่เกี่ยวกับความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ ที่แทนด้วยคำนามและคำซ้ำนั้น ๆ มาขยาย¹ เช่น

ผู้หญิงคนนั้น ก็วก้าว
 นาม ↑ |

ความสัมพันธ์แบบกลุ่มที่ 2 นี้ ถ้าพิจารณาถึงลักษณะของพยางค์ของคำซ้ำว่า มีพยางค์หลักหรือไม่ จะพบว่าสามารถจัดแยกเป็นกลุ่มย่อยได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นคำซ้ำที่มีพยางค์หลัก กลุ่มที่ 2 เป็นคำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2.1 คำซ้ำที่มีพยางค์หลัก ได้แก่คำซ้ำที่มีความหมายที่ 2-4 (ในข้อ 4.1.2 - 4.1.4) ซึ่งมีความหมายร่วมคือ เมื่อซ้ำแล้วเป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักให้มากยิ่งขึ้น อาจแยกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ 1 คือคำซ้ำที่มีความหมายเป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักโดยไม่มีกรเปลี่ยนแปลงความหมายไปจากพยางค์หลัก กลุ่มที่ 2 คือคำซ้ำที่มีความหมายเป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักโดยที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายไปจากพยางค์หลักบ้างเล็กน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. คำซ้ำที่มีความหมายเป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักโดยที่ไม่มีกรเปลี่ยนแปลงความหมายไปจากพยางค์หลัก ได้แก่คำซ้ำที่มีความหมายที่ 2 และ 3 (ในข้อ 4.1.2 และ 4.1.3) คือ

1) คำซ้ำที่มีความหมายที่ 2 (ในข้อ 4.1.2) เป็นความหมายที่แสดงถึงการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักที่เกี่ยวข้องลักษณะ หรืออาการของสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ ซึ่งผู้พูดใช้คำเป็นเครื่องรับสื่อให้มากยิ่งขึ้น คำซ้ำที่มีความหมาย

¹ แอสรี อารุ ฮาสน์ ได้กล่าวไว้ว่า คำซ้ำแบบนี้ผู้บอกภาษามีความเห็นว่า เป็นคำที่แสดงถึงความรู้สึกของผู้พูดเป็นอย่างมาก การใช้คำซ้ำแบบนี้เปรียบเหมือนการระบายสีให้ภาพวาดมีสีสันสดใสขึ้น (ดู "Types of Reduplication in Thai")

แบบนี้ได้แก่คำซ้ำทั้งที่มีพยางค์หลักอยู่หน้าและพยางค์หลักอยู่หลัง แยกเป็น

ก) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบสระหลัง - สระหน้า ได้แก่

- ขยับขยับ ยุ่งยุ่ง ทวดทวด
- ไกร่นไกร่น ใจ่งใจ่ง ไทยงเหยง ไทวงเหวง
- ไคลงเคลง ใจกเงก ไทลกเพลก โยกเยก
- ป้อบแป็บ ผลือบแพลึม ผลือบแพลึม
- คลอนแคลน งอมแงม ท้อแท้ มอมแมม
- ยัวเยื้อ

ข) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบสระสูง หรือกลาง-สระต่ำ ได้แก่

- จริงจิ่ง ชีชะ ชิงชิ่ง
- ทนีนทนีน
- ยิดยาด อิดอาด
- จูละ ตูต๊ะ ฟูปะ ฟูบ่บ่
- จุ้นจ้าน รุ่ยร่าย
- ทรวดธา
- เขตอะเขตอะ เซอะเซะ เดอะเดะ เทนอะทนะ เพอะเพะ
- เช่อซ่า เค่อคำ เป่อน่า เทรอธา
- ไคร่งคร่าง ไชยชาย โยงยาง
- ทรวดทรวด ยวบยาม ฮวบฮาบ

2) คำซ้ำที่มีความหมายที่ 3 (ในข้อ 4.1.3) เป็นความหมายที่แสดงถึง

การเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักที่เกี่ยวกับปริมาณหรือจำนวนของเสียงซึ่งผู้พูดใช้คู่เป็นเครื่องรับสื่อให้มากยิ่งขึ้น คำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้ได้แก่คำซ้ำทั้งที่มีพยางค์หลักอยู่หน้าและพยางค์หลักอยู่หลัง แยกเป็น

ก) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสองเป็นแบบ สระหลัง-สระหน้า ได้แก่

- กุ้งกุ้ง กุ้งกุ้ง
- ชิ่งชิ่ง พังเพลง ลังเล็ง
- ไหลกเลขก ไบ้กเบ้ก ไบ้งเบ้ง
- ก้อกแก๊ก ก้องแก๊ง กรอกแคว่ก ค้อกแคว่ก จ๋อมแจ๋ม
ค่อมแคว่ม บ่อมแบ่ม ออกแออก

ข) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสองเป็นแบบสระสูงหรือกลาง-สระต่ำ ได้แก่

- กี้ก๊ก คีคัก
- จืดจ๋าด จืดจ๋าด ชืดช๋าด ชืดช๋าด
- กิ่งก้ง ดิ่งด้ง
- ครีครราด ครินครราม
- กรุกกรัก กรูปกรับ กุกกัก กุมกัม คุ้มหีบ
- ครูดคราด ชู้ดช๋าด คุมดาม มู้ดบ๋าด มู้ดบ๋าด พรูดพราด
- เก๊กก๋าก เอ๊กอ๋าก
- ไครมคราม ไบ้งบ๋าง ไวยวาย ไร่กอ๋าก ไร่กอ๋าก
- แครกคราก แควกควาก แอ้คอ๋าด
- เกรียวกราว เจียวจ๋าว เป็รียงป๋าง เป็รวป๋าว
เว็รวว๋าว เอ็ยคอ๋าด
- เกร็องกร่าง เป็ร็องป๋าง
- จัวมจ๋าย ชั้มช๋าม

ข. คำซ้ำที่มีความหมายเป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมายของพยางค์หลักโดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงความหมายของพยางค์หลักบ้างเล็กน้อย ได้แก่คำซ้ำที่มีความหมายที่ 4 (ในข้อ 4.1.4) คำซ้ำที่มีความหมายแบบนี้ได้แก่คำซ้ำทั้งที่มีพยางค์หลักอยู่หน้าและพยางค์หลักอยู่หลัง แยกเป็น

1) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบ
สระหลัง-สระหน้า ได้แก่

- โย่งเย่ง
- ย่องแย่ง

2) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบ
สระสูงหรือกลาง-สระต่ำ ได้แก่

- คิกคัก ทึกทัก อึกฮัก ฮิดฮัด
- กรืดกราด กรืดกราด วิกว้าด
- เตี้ยวท้าว

4.2.2.2 คำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลัก ได้แก่คำซ้ำที่มีความหมายที่ 5-6

(ในข้อ 4.1.5 - 4.1.6) ซึ่งจะมีความหมายร่วมคือเป็นความหมายที่นอกลักษณะเกี่ยวกับเสียงหรืออาการ อาจแยกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ 1 เป็นคำซ้ำที่มีความหมายที่นอกลักษณะเกี่ยวกับเสียง กลุ่มที่ 2 เป็นคำซ้ำที่มีความหมายที่นอกลักษณะเกี่ยวกับอาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. คำซ้ำที่มีความหมายที่ 5 (ในข้อ 4.1.5) เป็นคำซ้ำที่มีความหมายที่นอกลักษณะเกี่ยวกับเสียงซึ่งใช้พูดเป็นเครื่องรับสื่อ อาจเป็นเสียงที่มีลักษณะไม่คงมากนัก หรือเป็นเสียงที่มีลักษณะค่อนข้างคง แยกเป็น

1) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบสระหลัง-สระหน้า ได้แก่

- ฎักฎัก จุ้นจุ้น จุ้นจุ้น จุ้นจุ้น จุ้นจุ้น หงุงหงิง
ทnungทnung
- จุ้นจุ้น อู้ฮู้
- กังแก๊ง คลั้งเคล้ง บั้งเบ็ง
- ไถงเอง ไถงเผง
- ก่องแก๊ง จ้อกแจ๊ก จ้อกแจ๊ก จ้องแจ่ง

- ต็อกแตก ค่องแคง น่องแ่ง บ่องแบ่ง
- ปอดแปด เปราะแประ เปาะแปะ เพาะแพะ
- ฟอดแฟ่ด ฟ้องแฟ้ง ฟ้องแฝ้ง ออกแอด
- จ่อแจ๋ ช้อแซ่

๒) คำซ้ำที่รูปแบบของ เสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็น
แบบสระสูงหรือกลาง - สระต่ำ ได้แก่

- กิวกิว
- จัจจ่า
- ลึกลึ้ก ลึกลึ๊ก ลึกลึค ลิ้มลิ้ม ลึกลึค
- ลึกลึ้ก ลึกลึ๊ก ลึกลึค ลิ้มลิ้ม ลิ้มลิ้ม
- ลึกลึค ลึกลึค ลึกลึค
- ซืดซาด ซืดซาด ลึคซาด ซืดซาด
- จืดจาด ชูดซาด
- เตะทะ เอะอะ
- เห่งห่ง
- เวียมเวียม เอ็กอ้าก
- ไกรกกราก ไกร่งกร่าง ไล่งอ่าง ไคกตก
- ไฮกฮาก
- ชวมชวม
- แกรกกราก แกรบกรวม แสกกสาก

ข. คำซ้ำที่มีความหมายที่ ๑ (ในข้อ ๔.๑.๑) เป็นคำซ้ำที่มี

ความหมายที่บอกลักษณะเกี่ยวกับอาการ ทำทาง หรือแสงซึ่งใช้ซ้ำเป็นเครื่องรับสื่อ

อาจเป็นความหมายที่เกี่ยวกับอาการที่ไม่อยู่นิ่งหรือคงที่ มีการเคลื่อนไหวไปมาในลักษณะที่ไม่เป็นปกติสุข อาการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วหรือค่อนข้างช้า ลักษณะทำทางที่มีลักษณะขยับโยนเป็นทีเปิดเผย ลักษณะทำทางที่ไม่เอจจริง เอจจริงรวมทั้งสิ่งที่มีปริมาณน้อย ลักษณะทำทางที่ไม่อยู่ในสภาพปกติหรือมีความวุ่นวาย ลักษณะทำทางที่น่ารักน่าเอ็นดู เช่น จุ่มจุ่ม อ้อนอ้อน หรือเกี่ยวกับแสงที่มีลักษณะไม่สว่างมากนัก เช่น วิมวิม ยิบยิบ แยกเป็น

2) คำซ้ำที่รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบ

สระสูงหรือกลาง-สระต่ำ ได้แก่

- ปรีปรี ปรึปรึ ปรืปรื ปรึปรึ ปรึปรึ
- หิงหิง หีบหีบ หึมหึ หิงหิง หึมหึ หิงหิง
ฮึกฮึก ฮึกฮึก หงิกหงิก ฮึกฮึก ฮึกฮึก
- ขรุขระ ขลุขลุ คุบคุบ คุบคุบ คุบคุบ
ผลุนผลุน ผลุนผลุน ฟูฟู ฟูฟู ฟูฟู
หมุหมุ หมุหมุ หมุหมุ
- กฤษกรวย คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม
คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม คุ้มคุ้ม
- ลุดลุด ลุดลุด ลุดลุด ลุดลุด ลุดลุด
ลุดลุด
- เกะกะ เบะเบะ เพะพะ
- เก้งก้าง เ่ง่ง่า
- เงอะเงะ เอะอะ เอะอะ เอะอะ เอะอะ
- เทียบเทียบ เียบเยบ เียบเยบ เื่อื่อ
- โถงโถง

4.3 สรุปการพิจารณาความหมายของคำซ้ำ

จะเห็นว่าเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำซ้ำกับรูปแบบของเสียงสระซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองแล้ว อาจจัดกลุ่มคำซ้ำได้ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ไม่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง คือสระในพยางค์หลักเป็นสระใด ๆ ก็ได้ แต่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระใดสระหนึ่งในสระต่อไปนี้ คือ สระกลาง-กลาง /ɤ/ เช่น กินกิน /kin kyn/ สระหน้า-ต่ำ /æ/ เช่น ดินดั้น /di dæ/ หรือสระหลัง-กลาง-สั้น /ɔ/ ตามด้วยพยัญชนะนาสิก /ŋ/

เช่น นงนอน /nɔŋ nɔŋ/ จะมีความหมายเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ ในทางไม่สู้จะดีเท่าใดนัก

กลุ่มที่ 2 มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง รูปแบบของเสียงสระในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองจะเป็นแบบใดแบบหนึ่งในแบบต่อไปนี้ คือ สระหลัง-สระหน้า เช่น ใ้อเอ้ /ʔoo ʔéé/ หรือ สระสูงหรือสระกลาง-สระต่ำ เช่น กรีดกราด /kriit kraat/ เผละผละ /phlèʔ phlàʔ/ จะมีความหมายเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ ที่แทนด้วยคำนาม และมีคำซ้ำนั้น ๆ มายาว

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดของหมวดคำที่ปรากฏในคำซ้ำแล้ว อาจจัดกลุ่มคำซ้ำได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ไม่มีข้อจำกัดของหมวดคำ คือจะเป็นหมวดคำใด ๆ ก็ได้ เช่น กินเกิน (หมวดคำนาม) ดีแค้น (หมวดคำกริยา) บนเป็น (หมวดคำบุพบท) สองสอง (หมวดคำจำนวนนับ) ฯลฯ จะมีความหมายเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่ง, บุคคลในแง่ไม่สู้จะดีเท่าใดนัก

กลุ่มที่ 2 มีข้อจำกัดของหมวดคำ คือจะเป็นหมวดคำคุณศัพท์ หมวดคำกริยาวิเศษณ์ หรือหมวดคำกริยาอกรรม (ซึ่งเป็นการแบ่งหมวดคำโดยดูถึงหน้าที่ของคำ)¹ เท่านั้น เช่น

¹ การกล่าวถึงหมวดคำนี้ยึดตามแนวของพระยาอุปกิตศิลปสารที่จัดว่า คำวิเศษณ์คือคำพวกที่ใช้ประกอบคำอื่นให้มีเนื้อความแปลกออกไป ได้แก่คำว่า ดี ชั่ว ขาว ดำ ดำสูง เร็ว ช้า เป็นต้น คำวิเศษณ์ในภาษาฝรั่ง เช่นอังกฤษ ฯลฯ เขามีเป็น 2 รูป คือรูปหนึ่งใช้ประกอบนามและสรรพนาม เราเรียกว่า 'คุณศัพท์' และอีกรูปหนึ่งใช้ประกอบกริยา คุณศัพท์ และวิเศษณ์ด้วยกันอีกชั้นหนึ่ง เราเรียกว่า 'กริยาวิเศษณ์' เพราะในภาษาเขามีรูปต่างกัน เช่นรูปคุณศัพท์ 'ดี' เป็น 'good' และ 'ชั่ว' เป็น 'bad' แต่รูปกริยาวิเศษณ์ของเขาไปอีกแบบหนึ่ง เช่น 'ดี' เป็น 'well' และ 'ชั่ว' เป็น 'badly' ดังนี้ เป็นต้น ดังนั้นเขาจึงเรียกชื่อเป็น 2 อย่างตามรูปของมัน แต่ในภาษาไทยมีรูปอย่างเดียวกันทั้งหมด จึงเรียกว่า คำ 'วิเศษณ์' ทั่วไป เพื่อสะดวกแก่การศึกษาและเชิงวิชาของเรา... นอกจากนี้คำวิเศษณ์ทำหน้าที่เป็นอกรรมกริยาได้ด้วย ตัวอย่างเช่น เขาใจ เขาจักดีต่อไป คำ 'ใจ' และ 'ดี' นี้ เป็นคำวิเศษณ์ทำหน้าที่เป็นอกรรมกริยา (ดู พลังภาษาไทย หน้า 84-88)

เขาทชุกทชุกอยู่เรื่อย (หมวดคำกริยากรรม) เขาชอบใส่เสื้อปุ๊ปุ๊ (หมวดคำคุณศัพท์)
เขาชอบเดินเท่เท่พ่าน (หมวดคำกริยาวิเศษณ์) จะมีความหมายเกี่ยวกับความรู้สึกของ
ผู้พูดที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลต่าง ๆ ที่แทนด้วยคำนาม และมีคำซ้ำนั้น ๆ มายมาย

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาความหมายของคำซ้ำโดยใช้เกณฑ์ทางรูปแบบของ
เสียงสระและการพิจารณาข้อจำกัดของหมวดคำจะได้คำซ้ำ 2 กลุ่มตรงกัน

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ของความหมายกับลักษณะของเสียงสระในพยางค์
ของคำซ้ำแล้วก็จะเห็นว่า ลำดับของพยางค์ในคำซ้ำว่าเป็นพยางค์แรกหรือพยางค์ที่สอง
มีส่วนสัมพันธ์กับรูปแบบของเสียงสระมากกว่าการพิจารณาดำแหน่งของพยางค์หลักของ
คำซ้ำ¹ เพราะไม่ว่าพยางค์หลักอยู่เป็นพยางค์แรกหรือพยางค์ที่ 2 คำซ้ำก็จะให้ความ
หมายเดียวกันอยู่ เช่น ฝั่งสู๊ก สู๊กเพิก ให้ความหมายเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูดในทาง
ไม่สู้จะดีเท่าใดนัก ทวดทวิต บุปบิม ต่างก็ให้ความหมายที่เป็นการเพิ่มน้ำหนักความหมาย
ของพยางค์หลัก นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า การพิจารณาว่าคำซ้ำมีพยางค์หลักหรือไม่ก็เป็น
ลักษณะสำคัญลักษณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความหมาย เพราะ เป็น เกณฑ์ที่ช่วยจำแนกกลุ่มย่อย
ของความสัมพันธ์ระหว่างความหมายกับรูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำได้ด้วย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ แม้ว่าตำแหน่งของพยางค์หลักในคำซ้ำอาจจะไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับ
การแบ่งกลุ่มคำซ้ำตามความหมายก็ตาม แต่เรื่องตำแหน่งของพยางค์หลักในคำซ้ำนั้นจะ
เป็นประโยชน์ในการกล่าวถึงวิธีการซ้ำคำ เพราะ ทำให้ทราบว่าจะมีการซ้ำข้างหน้า หรือ
ข้างหลังพยางค์หลัก